

Suomen ETYJ-puheenjohtajuuskauden ohjelma 2008

Tavoitteina jatkuvuus, johdonmukaisuus ja yhteistyö

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöprosessi nivoutuu läheisesti Suomen ulkopoliittiseen toimintaan 1960-luvun lopulta lähtien, jolloin Suomen tavoitteena oli etsiä yhteisiä pelisääntöjä idän ja lännen välisen vastakkainasettelun lieventämiseksi. Prosessin perustana on Suomessa vuonna 1975 pidetty Ety-konferenssi. Helsingissä osanottajavaltiot hyväksyivät päätösasiakirjan (*Helsinki Final Act*), jolle Etyjin muut päätökset, kuten Pariisin vuoden 1990 (*Charter of Paris for a New Europe*) ja Istanbulin vuoden 1999 (*Istanbul Document*) peruskirjat, pohjautuvat.

Puheenjohtajuuskaudellaan vuonna 2008 Suomi korostaa prosessin historiallista merkitystä Eurooppaa jakaneiden rajalinjojen purkamisessa. Samalla Suomi katsoo, että Etyj on yhä merkittävä ja tarpeellinen toimija, jolla on tehtävänsä alueen vakauden, turvallisuuden ja yhteistyön edistämisessä.

Suomen Etyj-puheenjohtajuus osuu ajallisesti tilanteeseen, jossa 1990-luvulla luodut yhteistyön perusteet ovat koetuksella. Puheenjohtajamaana Suomi korostaa vaikeistakin asioista käytävän vuoropuhelun merkitystä. Keskustelu on erityisen tärkeää, sillä Etyj on ainoa eurooppalainen järjestö, jossa kaikki euro-atlanttisen alueen maat ovat tasa-arvoisesti mukana. Suomi tukee avointa vuoropuhelua ja etsii keinoja sen tehostamiseksi Etyjin puitteissa.

Etyjin toiminta perustuu yhteistyövaraiseen turvallisuuteen. Puheenjohtajana Suomen lähtökohtana on avoimuus ja tuloksekas yhteistyö. Suomi pyrkii päätöksissään ennakoivaan otteeseen ja tiiviiseen vuorovaikutukseen kaikkien Etyjin osanottajamaiden kanssa. Yhteistyötä Etyjin kumppanimaiden, muiden kansainvälisten toimijoiden ja kansalaisyhteiskunnan kanssa jatketaan yhteisesti hyväksytyjen sitoumusten pohjalta.

Etyjin laaja turvallisuuskäsitys, joka kattaa poliittis-sotilaallisen turvallisuuden, talous- ja ympäristökysymykset sekä inhimillisen ulottuvuuden, on järjestön vahvuus. Puheenjohtajana Suomi pyrkii lisäämään Etyjin työn johdonmukaisuutta korostamalla turvallisuuden useita osa-alueita kattavaa toimintaa. Suomi tukee hankkeita, joita tarvitaan muun muassa ihmiskaupan vastustamiseksi ja rajahallinnon tehostamiseksi.

Suomen tavoitteena on Etyjin toimintakyvyn vahvistaminen. Suomi pyrkii järkevöittämään olemassa olevia neuvottelurakenteita muun muassa yhteiskokouksilla ja tavoitteellisilla työohjelmilla. Suomi pyrkii saattamaan loppuun neuvottelut Etyjin oikeushenkilöllisyydestä ja on valmis muihin toimintakykyä parantaviin uudistuksiin, mikäli niiden taakse on saatavissa jäsenmaiden yksimielinen tuki. Samalla Suomi painottaa, että järjestön toiminnan ja kehittämisen vaatimat resurssit on turvattava.

Etyjin toiminta pohjautuu yhteisille demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltion arvoille. Suomi korostaa Etyjin sitoumusten ja niiden toimeenpanon merkitystä. Suomen tavoitteena on, että Etyjin osanottajamaiden antamat poliittiset sitoumukset toteutuisivat koko Etyjin alueella. Tähän pyritään vahvistamalla Etyjin toimeenpanomekanismeja. Sitoumusten toimeenpanoa tuetaan myös kenttämissioiden ja hankkeiden avulla osanottajavaltioiden oman kapasiteetin lisäämiseksi. Suomi arvostaa Etyjin kenttämissioiden työtä ja pyrkii varmistamaan isäntämaiden tuen niiden toiminnalle.

Puheenjohtajamaana Suomi korostaa Etyjin toiminnan jatkuvuutta. Vaikeuksista huolimatta tulisi nähdä, että järjestöllä voi olla merkittävä rooli etsittäessä poliittista ratkaisua ajankohdaksiin kysymyksiin. Etyjillä on käyttökelpoiset välineet osallistua konfliktien ennaltaehkäisyyn, kriisien hallintaan ja yhteiskunnalliseen jälleenrakennukseen. Tämä potentiaali olisi säilytettävä ja sitä tulisi kehittää edelleen. Suomi muistuttaa, että järjestöllä on huomattava asiantuntemus ja kokemus toiminnasta useissa Euroopan ja Keski-Aasian maissa.

Suomi pitää merkittävänä mahdollisuutena sitä, että puheenjohtajuutemme alkaessa Etyjille on valittu kolme seuraavaa puheenjohtajaa: Kreikka 2009, Kazakstan 2010 ja Liettua 2011. Tämä tarjoaa tilaisuuden Etyjin toiminnan poikkeuksellisen pitkäjänteiseen suunnitteluun ja yhteisten tavoitteiden asettamiseen. Se myös edellyttää Suomen ja kolmen seuraavan puheenjohtajan tiivistä yhteistyötä ja mahdollisesti uusien yhteistyömuotojen kehittämistä.

Helsingissä 4.-5.12.2008 järjestettävässä ministerikokouksessa Suomi pyrkii yhdessä muiden osanottajavaltioiden kanssa turvaamaan Etyjin työn jatkuvuuden, vahvistamaan järjestön toiminnan johdonmukaisuutta ja syventämään yhteistyötä sovittujen tavoitteiden pohjalta.

Alueelliset kysymykset

Puheenjohtajana Suomi pyrkii luomaan edellytyksiä Etyjin vastuulla olevien alueellisten konfliktien rauhanomaiseksi ratkaisemiseksi Transnistriassa (Moldovassa), Etelä-Ossetiassa (Georgiassa) ja Vuoristo-Karabahissa (Armenian ja Azerbaidzhanin välillä). Tässä tarkoituksessa Suomi aktivoi olemassa olevia neuvottelumekanismeja. Suomen päämääränä on saada osapuolet palaamaan neuvotteluihin, joiden tavoitteena on konfliktien ratkaiseminen. Etyjin tulee reagoida nopeasti akuutteihin kriiseihin sekä toimia konfliktien ennaltaehkäisyn puolesta ja väkivallan käyttöä vastaan.

Transnistrian konfliktissa Moldovassa Suomi tukee Etyj-vetoisia neuvottelurakenteita ja edistää konfliktin poliittista ratkaisua. Suomi aikoo kutsua koolle konfliktin välittäjät ja tarkkailijat 3+2 -kokoonpanossa (Etyj, Ukraina ja Venäjä sekä Yhdysvallat ja EU) ja myöhemmin myös konfliktiosapuolet 5+2 -kokoonpanossa (edellä mainitut sekä osapuolet Moldova ja Transnistria).

Etelä-Ossetian konfliktissa Georgiassa Suomen tavoitteena on pyrkiä kohti rauhanomaista ratkaisua kaikkien osapuolten myötävaikutuksella ja purkaa jännitteitä osapuolten välillä. Suomi pyrkii vahvistamaan luottamusta lisääviä toimia alueella.

Vuoristo-Karabahin konfliktissa Armenian ja Azerbaidzhanin välillä Suomi tukee Minskin ryhmän yhteispuheenjohtajien (Yhdysvallat, Ranska ja Venäjä) toimintaa konfliktin ratkaisun aikaansaamiseksi ja painottaa puheenjohtajan erityisedustajan toimintaa täysimääräisesti mandaattinsa mukaisesti.

Puheenjohtaja, ministeri Ilkka Kanervan on tarkoitus vieraillla kaikissa edellä mainituissa maissa Suomen puheenjohtajuuskaudella. Hänen erityislähettiläänsä toimii aktiivisesti konfliktien ratkaisun edistämiseksi.

Etyjin toiminta Kosovossa edistää demokratian kehittämistä sekä ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteiden toteutumista. Tämä on tärkeää myös alueellisen vakauden ja turvallisuuden näkökulmasta. Puheenjohtajamaana Suomi pyrkii Etyjin toiminnan jatkamiseen Kosovossa ja korostaa Etyjin läheistä yhteistyötä muiden kansainvälisten toimijoiden kuten YK:n, Naton, EU:n ja Euroopan neuvoston kanssa. Tavoitteena on vakauden ja turvallisuuden vahvistaminen sekä demokratian ja monikansaisen yhteiskunnan rakentaminen.

Suomi pyrkii Etyjin ja sen keski-aasialaisten osanottajavaltioiden Kazakstanin, Kirgisian, Tadžikistanin, Turkmenistanin ja Uzbekistanin välisten suhteiden tiivistämiseen. Suomi katsoo, että Etyjin tulisi tukea maiden ihmiskaupan, aseiden ja huumeiden salakuljetuksen vastaisia toimia. Suomi tukee rajahallinnon ja -turvallisuuden ottamista Etyjin erityiseksi painopistealueeksi ja on valmis osallistumaan hankkeiden johtamiseen ja rahoittamiseen. Suomi pitää Etyjin Bishkekin Akatemian toimintaa tärkeänä ja on valmis kehittämään sitä. Ministeri Kanervan on tarkoitus vieraillla Keski-Aasian maissa vuoden 2008 kuluessa.

Poliittis - Sotilaalliset kysymykset ja ei-sotilaallinen turvallisuus

Suomi pyrkii puheenjohtajuuskaudellaan vahvistamaan Etyjin asemaa alueellisena turvallisuusjärjestönä, joka edistää avoimuutta, läpinäkyvyyttä ja yhteistyötä myös poliittis-sotilaallisissa kysymyksissä. Keskeisessä asemassa on Etyjin osanottajavaltioiden välillä käytävä turvallisuusdialogi. Suomen tavoitteena on syventää vuoropuhelua tuomalla keskusteluun entistä enemmän ajankohtaisia turvallisuuskysymyksiä. Vuoropuhelussa pyritään aktiivisesti tarkastelemaan uusia uhkia ja haasteita vakiintuneiden kysymysten rinnalla.

Tae-sopimukseen liittyvä epävarmuus heijastuu myös Etyjin poliittis-sotilaallisen turvallisuuden kysymyksiin. Vaikka Suomella ei Etyjin puheenjohtajana ja sopimukseen kuulumattomana maana ole erityistä roolia, pyrkii Suomi ylläpitämään vakautta ja ennakoitavuutta tukevia ratkaisuja.

Suomi toimii Etyj-puheenjohtajuuden lisäksi vuoden 2008 viimeisellä kolmanneksella myös Euroopan poliittis-sotilaallisen turvallisuuden ja vakauden vahvistamiseen keskittyvän Etyjin turvallisuusfoorumien puheenjohtajana (*Forum for Security and Cooperation, FSC*). Tämä tarjoaa mahdollisuuden kehittää järjestön kokonaisvaltaista turvallisuusdialogia ja tehostaa olemassa olevien poliittis-sotilaallisten sitoumusten toimeenpanoa.

Etyjin poliittis-sotilaalliset sitoumukset, kuten vuoden 1999 Wienin asiakirja (*Vienna Document 1999*) sekä poliittis-sotilaallinen käytännösäännöstö (*Code of Conduct on Politico-Military Aspects of Security*), muodostavat sotilaallisen toiminnan perusnormiston. Puheenjohtajana Suomi edistää sekä Wienin asiakirjan että käytännösäännösten toimeenpanon tehostamista ja rohkaisee tarvittaessa täydentäviä alueellisia toimia osanottajavaltioissa. Jos poliittis-sotilaallisiin sitoumuksiin liittyville uusille avauksille on saatavissa osanottajamaiden laaja tuki, on Suomi valmis keskustelemaan myös niistä.

Suomen samanaikainen puheenjohtajuus Etyjissä ja Etyjin turvallisuusfoorumissa mahdollistaa myös toimet turvallisuusfoorumien ja muiden Etyjin toimielinten yhteistyön kehittämiseksi ja turvallisuusfoorumien asiantuntemuksen täysimääräiseksi hyödyntämiseksi. Suomi kutsuu koolle pysyvän neuvoston (*Permanent Council, PC*) ja turvallisuusfoorumien yhteiskoukouksia sekä pyrkii integroimaan Etyjin kenttämissioita järjestön poliittis-sotilaalliseen toimintaan niiden mandaattien puitteissa.

Etyj on vuonna 2000 hyväksytyn pienaseasiakirjan (*The OSCE Document on Small Arms and Light Weapons*) pohjalta ollut edelläkävijä kansainvälisessä pienasetoiminnassa. Etyjissä on tehty pienaseisiin liittyvää normatiivista työtä sekä onnistuneesti toteutettu lukuisia pie-

naseiden ja ylijäämäammusten tuhoamisprojekteja. Suomi on tukenut järjestön pienasetyötä muun muassa sekondeerausten muodossa ja rahoittamalla Etyjin hankkeita.

Puheenjohtajuuskaudella Suomen tavoitteena on Etyjin pienasetoiminnan ja ylijäämäammusten tuhoamistyön kokonaisvaltainen tehostaminen sekä säännösten että kenttäprojektien toimeenpanon tasolla. Tähän pyritään mm. kehittämällä eri järjestöjen välistä yhteistyötä. Suomi pyrkii myös siihen, että Etyj antaa vahvan panoksensa YK:n pienaseohjelman kolmanteen kaksivuotistarkastelukokoukseen New Yorkissa kesällä 2008. Etyjin toiminnalla tuetaan myös YK:n alaisuudessa käynnistynyttä kansainväliseen asekauppasopimukseen tähtäävää prosessia.

Terrorismin vastainen toiminta on vuoden 2001 jälkeen noussut merkittäväksi Etyjin toiminta-alueeksi, jota ohjaa Etyjin terrorismin vastainen peruskirja (*OSCE Charter on Preventing and Combating Terrorism*) ja toimintaohjelma. Suomi jatkaa Etyjin terrorismin vastaisen toiminnan kehittämistä myös Madridin ministerikokouksen päätösten pohjalta. Keskeinen tavoite on tukea YK:n terrorismin vastaisia toimia ja löytää keinoja terrorismin vastaisen kansainvälisen yhteistyön tehostamiseksi Etyj-alueella.

Perinteiset ulottuvuudet ylittävänä teemoina Suomi korostaa muun muassa asevoimissa palvelevien ihmisoikeuksia sekä ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen toteutumista terrorismin vastaisessa työssä. Molemmista teemoista ilmestyy Etyjin demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (*Office for Democratic Institutions and Human Rights, ODIHR*) laatima käsikirja vuonna 2008.

Myös Etyjin poliisitoiminta on voimakkaasti kehittynyt viime vuosina, kun poliisitoiminnan yhteys kriisien ennaltaehkäisyyn ja niiden jälkihoitoon on korostunut. Suomen tavoitteena on jatkaa Etyjin poliisitoiminnan kehittämistä, mukaan lukien poliisikoulutuksen ja paikallispoliisitoiminnan tukeminen. Samalla Suomi painottaa poliisikysymysten yhteyttä muihin toimintoihin, kuten rajahallintoon.

Rajahallinto on uusimpia Etyjin toiminta-alueita, joka pohjautuu vuonna 2005 hyväksytyyn Etyjin rajahallinto ja -turvallisuuskonseptiin (*Border Management and Security Concept*). Puheenjohtajanaan Suomi pyrkii konseptin täytäntöönpanoon Etyjin missioiden toiminnassa ja projektityössä. Erityisesti Suomi painottaa järjestön Keski-Aasian osanottajamaiden ja Afganistanin rajatoiminnan merkitystä Madridin ministerikokouksessa hyväksytyyn Afganistan-päätöksen mukaisesti.

Suomen tavoitteena on käynnistää puheenjohtajuuskaudella Etyjin rajaturvallisuushankkeita Tadžikistanissa. Suomi on kansallisesti myöntänyt merkittävän rahoituksen kahteen alkavaan hankkeeseen, joiden tavoitteena on Tadžikistanin kansallisen rajastrategian luominen ja rajavalvojen toiminnan ja valvontakykyjen parantaminen. Suomi tarjoaa myös asiantuntijaresursseja projektien käyttöön. Suomi toivoo muiden osanottajavaltioiden ja kumppaneiden tukevan toimintaa ja on valmis keskustelemaan uusista aloitteista. Hankkeiden toteutuksessa korostetaan yhteistyötä muiden kansainvälisten toimijoiden kuten Euroopan komission kanssa.

Suomi valmistelee kesällä 2008 Wienissä järjestettävää vuosittaista turvallisuuden tarkastelukokousta (*Annual Security Review Conference*). Suomen tavoitteena on, että kokouksen tuloksena olisi kokonaisvaltainen arvio Etyj-alueen poliittis-sotilaallisen ja ei-sotilaallisen turvallisuuden näkymistä ja jatkotoimista. Kokous tarjoaa myös osaltaan mahdollisuuden Helsingin ministerikokouksen sisältövalmisteluiden käynnistämiseksi.

Talous- ja ympäristöulottuvuus

Suomi pyrkii kokonaisvaltaisen turvallisuuskäsitteen korostamiseen kaikessa Etyjin talous- ja ympäristöulottuvuuden toiminnassa. Talous- ja ympäristökysymysten sekä niihin liittyvien yhteistyöjärjestelyiden kehittäminen edistää osaltaan vakautta, turvallisuutta ja vauraut-

ta, ehkäisee konflikteja ja edistää jälleenrakennusta. Vastaavasti talous- ja ympäristöhaasteiden ja niistä aiheutuvien ongelmien laiminlyöminen voi lisätä jännitteitä valtioiden ja alueiden sisällä ja välillä.

Suomen puheenjohtajuuskaudella parannetaan talous- ja ympäristöulottuvuuden toimintojen täytäntöönpanoa ja edistetään säännöllistä vuoropuhelua. Tärkeän panoksensa tähän antavat myös Etyjin kenttämissiot. Suomi pyrkii talous- ja ympäristöulottuvuuden toiminnan painopisteiden selkeyttämiseen järjestön vahvuuksien pohjalta.

Etyjin talous- ja ympäristöulottuvuuden vuosittaisessa päätapahtumassa, 16. talous- ja ympäristöfoorumissa, tarkastellaan Etyjin sitoumusten toimeenpanoa ja annetaan suosituksia jatkotyöstä. Suomen puheenjohtajuuskauden teema käsittelee vesikuljetuksia ja vesiliikenteen alueelliseen turvallisuuteen ja ympäristöön liittyviä yhteistyöjärjestelyitä otsikolla "*Maritime and inland waterways co-operation in the OSCE area: Increasing security and protecting the environment*". Teema tuo jatkuvuutta: Belgian kaudella vuonna 2006 käsiteltiin liikennekysymyksiä ja Espanjan kaudella 2007 ympäristöturvallisuutta.

Vuoden 2008 talous- ja ympäristöfoorumin aihe on monella tapaa ajankohtainen Etyjin osanottajamaille. Teema kattaa merialueet (Itämeri, Välimeri, Mustameri, Kaspianmeri) ja sisävesistöt, mukaan lukien joki- ja kanavaverkostot, sekä niihin liittyvät yhteistyöjärjestelyt. Lisäksi tullaan käsittelemään rannikkotomien maiden esille nostamia erityiskysymyksiä. Suomen tavoitteena on lisätä talous- ja ympäristöulottuvuuden toiminnan jatkuvuutta ja edistää osanottajavaltioiden ja kansainvälisten järjestöjen yhteistyötä.

Talous- ja ympäristöfoorumi järjestetään kahdessa osassa. Sen ensimmäinen osa järjestetään Wienissä 28.–29.1.2008 ja toinen Prahassa 19.–21.5.2008. Wienin foorumia edelsi Helsingissä 10.–11.9.2007 pidetty valmistelukonferenssi. Prahan foorumin valmistelemissä järjestetään toinen valmistelukonferenssi Ashgabadissa, Turkmenistanissa 6.–7.3.2008. Foorumiin on kutsuttu Etyjin 56 osanottajamaata, Etyjin Aasian ja Välimeren kumppanimaat, kansainvälisiä järjestöjä, kansalaisyhteiskunnan sekä yritys- ja tiedemaailman edustajia.

Inhimillinen ulottuvuus

Suomi korostaa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista, oikeusvaltioperiaatteen noudattamista ja demokraattisen hallintotavan vahvistamista. Puheenjohtajamaana Suomen painopistealueita ovat ihmiskaupan vastainen toiminta, suvaitsevaisuuden ja syrjimättömyyden edistäminen, erityisesti romanien asema, sekä sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen (*gender mainstreaming*) Etyjin toiminnassa. Nämä korostavat ihmisoikeuksien merkitystä laajan turvallisuuden toteuttamisessa. Suomi pyrkii kaikkien kolmen osalta Etyjin toimintaohjelmien toimeenpanon tehostamiseen.

Suomi painottaa Etyjin vaaleja ja vaalitarkkailua koskevien sitoumusten täytäntöönpanoa kaikissa järjestön osanottajavaltioissa. Suomi rohkaisee vuoropuhelua vaalitarkkailun toteutumisesta sekä uusista sitoumuksista, mukaan lukien sähköinen äänestäminen. Kaikkien osanottajavaltioiden tulisi kutsua Etyjin demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (*Office for Democratic Institutions and Human Rights, ODIHR*) vaalitarkkailumissio antamiensa sitoumusten ja Etyjin käytännön mukaisesti. Suomi odottaa, että ODIHR:in ja Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen (*Parliamentary Assembly, PA*) lähettämät vaalitarkkailijat toimivat hyvässä yhteistyössä vuoden 1997 yhteistyösopimuksen pohjalta.

Ihmiskaupan vastaisessa toiminnassa Madridin ministerikokouksen päätös kehottaa Etyjin osanottajavaltioita jatkamaan keskusteluja siitä, miten työperäisen ihmiskaupan voi erottaa muusta laittomasta työstä. Suomi korostaa ihmiskaupan ehkäisyyn liittyviä toimia sekä lapsiuhrien identifiointia. Tavoitteena on muun muassa yhteistyön lisääminen lähtö- ja koh-

demaiden välillä, sekä Etyjin alueen parlamentaarikkojen sitouttaminen ihmiskaupan vastaiseen toimintaan. Suomi suunnittelee kahden tai kolmen ihmiskauppaa käsittelevän kokouksen järjestämistä vuonna 2008. Kokouksissa käsitellään mm. ihmiskaupan ehkäisyä ja syyllisten saattamista oikeuden eteen.

Etyjin suvaitsevaisuutta ja syrjimättömyyttä edistävässä työssä lähtökohtana on, että kaikki syrjinnän muodot tulee ottaa huomioon. Suomi ohjaa Etyjin puheenjohtajan kolmen henkilökohtaisen toleranssiedustajan toimintaa, joka tuo näkyvyyttä Etyjin antisemitismiin, muslimien syrjinnän sekä rasismiin ja muiden syrjinnän muotojen vastaiselle työlle. Suomen tavoitteena on, että suvaitsevaisuussitoumusten toimeenpano nostetaan vahvasti esille Etyjin inhimillisen ulottuvuuden täytäntöönpanokokouksessa (*Human Dimension Implementation Meeting*) Varsovassa. Lisäksi Suomi tukee ODIHR:in viharikosten vastaista työtä mm. isännöimällä aiheesta asiantuntijakokouksen. Etyjin tulisi myös antaa panoksensa YK:n puitteissa toimivan Sivilisaatioiden Allianssin työlle Madridin ministerikokouksen päätöksen mukaisesti.

Suvaitsevaisuuden ja syrjimättömyyden alalla Suomi edistää romanien asemaa nojaten Etyjin romanitoimintaohjelman täytäntöönpanoa koskevaan tarkasteluraporttiin, jonka ODIHR julkaisee vuonna 2008. Suomi korostaa erityisesti paikallisviranomaisten toiminnan roolia sekä koulutuksen ja valtaväestön ja viranomaisten tietoisuuden lisäämistä romanien aseman parantamiseksi. Suomi esittää, että romanikysymyksiä ja toimintaohjelman täytäntöönpanoa käsitellään heinäkuussa 2008 Wienissä järjestettävässä inhimillisen ulottuvuuden täydentävässä kokouksessa. Suomi edistää myös Euroopan neuvoston yhteydessä toimivan romanifoorumin sekä muiden kansainvälisten toimijoiden yhteistyötä Etyjin kanssa. Lisäksi Suomi parantaa koordinaatiota ODIHR:in romaniyhteyspisteeseen, Etyjin vähemmistövaltuutetun ja Etyjin asianomaisen toleranssiedustajan välillä.

Sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisessa sekä naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämisessä Suomi painottaa Etyjin toimintaohjelman tehokkaan täytäntöönpanon merkitystä. Suomi kiinnittää huomiota erityisesti naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseen sekä naisten osallistumiseen konfliktien ehkäisyyn ja jälleenrakennukseen YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 Naiset, rauha ja turvallisuus (*Women, Peace and Security 2000*) pohjalta. Sen toimeenpanoa edistetään uudistamalla mm. Etyjin poliittis-sotilaallisia käytännesääntöjä koskevaa kyselyä. Suomi toivoo, että uudistettu kysely tehostaa päätöslauselman kansallista toimeenpanoa Etyj-alueella.

Suomi korostaa myös ilmaisun-, kokoontumis- ja yhdistymisvapauden merkitystä perusoikeuksina sekä välineinä muiden ihmisoikeuksien toteutumiselle. Näihin liittyy läheisesti ihmisoikeuspuolustajien ja kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden toiminta Etyjin osanottajavaltioissa. Suomen tavoitteena on pyrkiä lisäämään tukea ihmisoikeuspuolustajien tärkeälle työlle myös Etyjissä. Suomen puheenjohtajuuskauden aikana juhlistetaan Etyjin mediavaltuutetun toimiston kymmenvuotista taivalta, johon liittyen mediavaltuutettu järjestää Suomen tukemana juhlaseminaarin. Suomi esittää, että osanottajavaltiot vahvistavat uudelleen ilmaisunvapautta, mukaan lukien median toimintavapautta koskevat sitoumuksena ja esittävät mediavaltuutetulle avoimen vierailukutsun. Suomi pitää tärkeänä YK:n ihmisoikeusjulistuksen 60-vuotisjuhlavuosi huomioimista myös Etyjin toiminnassa.

Yhteistyön rakenteet ja yhteistyökumppanit

Vahvat instituutiot ovat keskeisessä asemassa järjestön jatkuvuuden ja vaikuttavuuden kannalta. Puheenjohtajamaana Suomi korostaa Etyjin toimijoiden, ennen kaikkea pääsihteerin ja instituutioiden, mahdollisimman tiiviistä yhteistyötä ja koordinaatiota järjestön toiminnan johdonmukaisuuden lisäämiseksi. Etyjin instituutioiden tulee noudattaa esimerkillisesti hyvän hallinnon periaatteita. ODIHR:in, vähemmistövaltuutetun ja mediavaltuutetun

toiminnan autonomisuus on Etyjin erityispiirre, jota tulee kehittää avoimuuden ja vuoropuhelun hengessä.

Etyjin Parlamentaarinen yleiskokous tukee ja täydentää Etyjin toimintaa ja kiinnittää osanottajamaiden huomiota ajankohtaisiin asioihin. Suomi toimii sen puolesta, että Etyj-yhteisö kokonaisuudessaan edistäisi parlamentaariseen demokratiaan perustuvaa hallintoa ja osanottajamaiden kansalaisten ihmisoikeuksien ja perusvapauksien toteutumista.

Yhteistyö Etyjin Välimeren ja Aasian kumppanimaiden kanssa on Etyjin osanottajavaltioille entistä tärkeämpää, kun maailmanlaajuisiin turvallisuushaasteisiin etsitään yhteisiä vastauksia. Käytännön yhteistyötä kumppanimaiden kanssa kehitetään Madridin ministerikokouksen päätösten pohjalta. Suomi katsoo, että Etyjin periaatteita, normeja ja sitoumuksia voitaisiin soveltaa myös järjestön lähialueiden turvallisuuskysymysten ratkaisemiseksi esimerkiksi Aasiassa ja Lähi-idässä.

Suomi tulee kehittämään Etyjin yhteistyötä muiden kansainvälisten järjestöjen ja instituutioiden kanssa. Näitä ovat YK:n lisäksi muun muassa Euroopan neuvosto, Nato, EU sekä tapauskohtaisesti muut alueelliset järjestöt.